

Laçında Şərqi Zəngəzur və Qarabağın ən böyük məscidlərindən biri tikilir

Bu, vəhşilikləri sərhəd bilməyən erməni vandalları ilə fərqimizin müqəddəs abidəsi olacaq

Təcavüzkar Ermənistan 30 illik işğal dövründə Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə bütün tarixi və mədəni abidələrimizi məhv etmiş, məscidlərimizi, məbədlərimizi dağıdaraq xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərini Yer üzündən silmək istəmişdir. Həmçinin Azərbaycana məxsus mədəni və dini mülkiyyətimiz talan edilərək Ermənistanı daşınmışdır.

Rəsmi məlumatlara görə, işğal altındakı torpaqlarımızda mövcud olan tarixi-dini abidələrin sayı 403-dür. Onlardan 67-si məscid, 144-ü məbəd, 192-si ziyarətəhədir. Vaxtilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərində fəaliyyət göstərmiş 67 müsəlman məscidinin (Şuşada 13, Ağamda 5, Füzulidə 16, Zəngilanda 12, Cəbrayıldə 5, Qubadlıda 8, Laçında 8) 63-ü tamamilə, 4-ü isə qismən dağıdılaraq yararsız hala salınmışdır.

Bütün bu dini abidələr Azərbaycan xalqının milli-mədəni irsidir. Yüz illəri adlayıb gələn bu abidələri yox etməyə çalışan erməni xislətindəki iyrəncliyin həm islam dininə, həm də islam ölkələrinə bir ləkə olduğunu bildiren Prezident İlham Əliyev demişdir: "Zəngilanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfərim zamanı mən tamamilə dağıdılmış məscidə baş çəkdim. Şuşada onlar bütün məscidləri tamamilə dağıdıblar, bir məsciddən başqa. O da yarımçıq dağıdılmışdı, lakin sonra islama aid mədəni və dini məkanları qoruduqlarını nümayiş etdirmək adı altında onlar bəzi təmir işləri görməyə çalışmışdılar. Əfsuslar ol-

sun ki, bir xarici şirkət bu təxribatçı təşəbbüsə qoşulmuş və bizim icazəmiz olmadan qanunvericiliyimizi, sərhədlərimizi pozaraq Şuşaya gəlmişdi. Həmin xarici şirkət Azərbaycan hökumətinin icazəsi olmadan, Dağlıq Qarabağda həmin vaxt mövcud olan qanunsuz rejimin himayədarlığı altında bəzi təmir işləri görmüşdü. Beləliklə, onlar cinayətkarlarla əlbir oldular, çünki ermənilər işğal edilmiş ərazilərdə, demək olar ki, 70 məscidi dağıdıblar".

Şübhəsiz, ermənilərin barbarlığı adı müharibə cinayəti deyil. Onlar bunu məqsədli şəkildə ediblər. Qarabağda məscidlərin dağıdılması, təhqir edilməsi islam dininə qarşı ən böyük cinayətdir. Erməni vəhşiliyinin bir sübutu da onların qəbirləri söküb sümükləri daşıyıb aparmasıdır. Dövlət başçısının da söylədiyi kimi, onlar bu goreşənliyi Azərbaycan mədəniyyətinin izini itirmək, Qarabağ torpaqlarını yaddaşımızdan silmək və həmin ərazilərin mənşəyini dəyişdirmək məqsədilə ediblər.

Hayların 30 ildə törətdikləri vəhşilik təkcə məscidləri dağıtmaqla bitməyib. Onlar Şuşada Vaqifin məqbərəsi,

Bülbülün ev muzeyi, Qarağac qəbiristanlığındakı yerli əhəmiyyətli memarlıq abidəsi olan Uğurlu bəyin türbəsi də daxil olmaqla XIX əsrə aid 4 türbəni də tamamilə məhv etmişlər. Ağdam şəhərində yerləşən Pənahəli xanın və Mehdiqulu xanın türbələri dağıdılmış, İbrahimxəlil xanın türbəsi yerlə yeksan olunmuş, Kəlbəcərdə XIII əsrə aid Xudavəng monastırının mədəniyyət nümunələri və qədim əlyazmalar, habelə Ağdam rayonunun Şahbulaq qalası yaxınlığında qanunsuz arxeoloji qazıntılar zamanı tapılan qiymətli mədəniyyət nümunələri Ermənistanı daşınmış, məşhur Azıx mağarasında qanunsuz qazıntılar aparılmışdır.

Nə yaxşı ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərə həyat yənidən qayıdır. Zəfərdən dərhal sonra Heydər Əliyev Fondu Qarabağ ərazisində olan dini abidələrin, məscidlərin bərpası üzrə layihəyə start verir. Layihə çərçivəsində yerli və xarici mütəxəssislərin iştirakı

ilə bölgədəki məscidlər bərpa olunur və yənidən qurulur.

Ötən 3 ildə Prezident İlham Əliyev və Birinci vitseprezident Mehriban xanım Əliyeva azad Qarabağdakı məscidləri dəfələrlə ziyarət etmiş, bərpa işlərinin gedişi ilə maraqlanmış, lazımı tapşırıqlarını və tövsiyələrini vermişlər.

Azad olunmuş ərazilərdə dağıdılmış ibadət yerlərinin bərpası, yənidən qurulması ilə yanaşı, yeni məscidlər də tikilir. Belə inanc yerlərinə biri hazırda Laçın şəhərində tikilir. Bu məscid layihəyə əsasən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə ən böyük məscidlərdən biri olacaq. Məscid kompleksinin ərazisi 1 hektara yaxın ərazini əhatə edəcək. "Laçın Abadlıq Xidməti" ASC-nin direktor müavini Elnur Abdullayevin dediyinə görə, relyefə uyğun inşa edilən məscid iki mərtəbədə ibarət olacaq. Birinci mərtəbədə texniki otaqlar yer alacaq. İkinci mərtəbə isə birbaşa məscidin qarşısındakı eyvana açılacaq ki, bu da dindar-

ların rahat ibadəti üçün məscidə girişi təmin edəcək. Məsciddə qadınlar və kişilər üçün ayrıca ibadət zalları, dəstəmaz otaqları olacaq. 600 kvadratmetrə yaxın sahəsi olacaq məscid binası 16 metr hündürlükdə bir günbəz və hər biri 24 metr hündürlükdə iki minarə ilə layihələndirilib. Məscid şəhərin hər yerindən görünəcək və azan səsinin şəhər ərazisinə daha rahat yayılmasına imkan yaranacaq. Məscid şəhərin qərb hissəsində girişdə magistrəl yolun kənarında yerləşir ki, bu da şəhərə gələn turist və qonaqların burada rahat ibadət etməsi üçün nəzərdə tutulub.

Onu da deyək ki, erməni vandalları Qarabağda müsəlman ibadət yerləri ilə yanaşı, xristian ziyarətəhəlarına qarşı da vəhşilik törətmişlər. O sıradan 1894-cü ildə Xocavənd rayonunda tikilmiş rus pravoslav kilsəsi erməni vəhşiliyinin qurbanı olmuşdur. Rayonun Tuğ kəndində yerləşən İohann kilsəsində isə ermənilər dəyişikliklər etmək istəmişlər. Onlar həmçinin Laçın rayonunda yerləşən Alban (Qafqaz) Apostol Müstəqil kilsəsinə əl gəzdirmişlər. Amma həmin ibadətəhəlar -Tuğdakı qədim Alban məbədi, Laçın rayonundakı "Ağoğlan" monastırı artıq bərpa edilərək ziyarətçilərin ixtiyarına verilmişdir.

*Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*